

БЕЛЕЖКИ ОТ ПРЕСКОНФЕРЕНЦИЯТА СЪС СТОЛИЧНИТЕ ЖУРНАЛИСТИ, СЪСТОЯЛА
СЕ СЛЕД ПРЕДПРЕМИЕРНОТО ЗАКРИТО ПРЕДСТАВЛЕНИЕ С ПУБЛИКА НА
СЪВЕТСКАТА ПИЕСА "ПТИЦИТЕ НА НАШАТА МЛАДОСТ" ОТ ЙОН ДРУЦЕ/РЕЖИ-
СЬОР - ЕНЧО ХАЛАЧЕВ/, 29 януари 1973

ПРИСЪСТВУВАЩИ:

1. Банчо Банов
2. Мария Кираджиева
3. Никола Динев
4. Румяна Обретенова
5. Илияна Друмева
6. Станислав Друмешки - "Работническо дело"
7. Иван Вълков - сп. "Българо-съветска дружба"
8. Димитър Цолов - "Вечерни новини"
9. Стефка Янкова - "Земеделско знаме"
10. Соколенко - БТА
11. Кожухарова
12. Кривошиева - радио София
13. Герантиев
14. Атанас Белянов
15. Виолета Минкова
16. Енчо Халачев
17. Таня Масалитнинова
18. Джаджев - хореограф
19. Ванча Дойчева
20. Представителка на в. "Трезвеност"
21. Представител на в. "Труд"
22. Александър Гетман/идва по-късно/

БАНЧО БАНОВ. Трябва да ви се извиня от името на Елчо Халачев, който може би малко ще закъснее за пресконференцията, но той нещо не е добре със сърцето си. Самият аз твърде малко мога да ви кажа за спектакъла, защото твърде много съм заангажиран и вътре в него, пък и за нас е по-интересно да разберем как сте го възприели вие, да го видим през вашите очи и да сверим часовниците си. Какво ни привлече нас в тази пиеса, когато ние, от литературното бюро се занимавахме с подбор на съветска пиеса? Това е преди всичко големият проблем - как трябва да живее човек. Йон Друце е най-крупният молдавски автор на нашата съвременност, живее в Москва. В творбата му има едно подкупващо поетично начало, личи собственият творчески почерк на големия художник. Пиесата е своеобразен образен разказ за съдбата на Павел Русу. Героят не е никаква изключителна личност, а обикновен човек, на който таже не се е удало всичко в живота. Има нещо неустроено в семейния му живот, с бойните си приятели е влязал в конфликт. Но в предсмъртния си час, в момента на голямата равносметка на въпроса - защо е живял и правилно ли е живял - тогава, когато има последната си дума той по мъжки си отговаря на този жизнен и литературен въпрос. Пиесата има малко необичайна и по-нова форма, в която дълбокият и остър конфликт не е показан пряко в развитието на взаимоотношенията на героите. Бих искал да добавя, че режисьорът разреши пиесата в един по-широк план и в структурата на спектакъла залегнаха обрядите като олицетворение на живота на хората. Кога всъщност се събират хората, най-близките ни - събират се на раж-

дане, на сватба и на смърт. Тези обряди дават високо поетична рамка на творбата. Такива са били намеренията на колектива, а доколко сме успели - това ще кажете вие - благодарните първи зрители и публика. Надявам се, че най-искрено ще споделите и пожеланията си за по-доброто на спектакъла и нека това бъде разговор между колеги, а не да носи официалния дух на пресконференциите, на които всички си мълчат.

ДИМИТЪР ЦОЛОВ. Да си призная, дойдох с големи резерви на спектакъла, но всичките си резерви забравих на гардероба и сега мога да кажа само възторжени думи. Много силна, поетична, философска творба. Могат да се изреждат още суперлативи за пиесата, но именно създателите на спектакъла са я открили по този начин. Спектакълът е много образен, много емоционален, макар че... може и да греша, до известна степен е претоварен и има увлечение по фолклорните неща, обрядите. Може би известно прекаляване с образната страна, със зрелищния момент. А това са все пак до известна степен познати неща, видяни от нас в някои съветски молдавски филми. Декоративното оформление на спектакъла, искам да отбележа, е много удачно и декорът на Атанас Белянов прави приятно впечатление с театралната си условност. Това, разбира се, е направено и с помощта на режисьора. Сцената е изпълнена с всички сценични средства, без това да бави ритъма и спектакълът се следи с интерес. Силно впечатление правят актьорските изпълнения и на първо място - Тая Масалитинова. Може би още не е узрял спектакълът, но в словото има пампозност. Някои от нюансите се губят от тая изкуствена приповдигнатост. Това се

забелязва още с влизането на Сара Хашмов. Струва ми се, че още може да се помисли върху финала. За мене спектакълът свършва в сцената с влизането на тоста между двамата основни герои, но може би втори финал на режисьора е необходим като своеобразен епилог, така на спектакъла. Моите предразни бележки не могат да затъмнят цялостното ми впечатление от спектакъла, като от силно, емоционално въздействащо произведение.

ВАНЧО ВАНОВ. Това е първата среща на спектакъла с публиката и при това на чужда сцена. Не бива да се забравя, че той трябва да се свързва и расте и всички ние върваме в успеха на премиерата.

ИВАН ВЪЛЧОВ. В много отношения приемам мнението на колегата Цолов, но искам да обясня откъде идва театралното усещане за приобщителност в словото на актьорите. Това е поетична проза, с полетът на самото слово. Писателя е многопластов, много поточета се събират в нея, за да се стигне до философско-поетичното обобщение. Тук има и любов към човека, и размисъл за същността на човека, и любов към земята, много поточета се събират в нея, за да се стигне до философията на писателя, самият аз на няколко пъти пишах. Може би това се дължи на разбитата ми нервна система, може би на селската ми кръв, но на няколко пъти, истината ви казвам, ми показваха съзвон. И така премина в тази сцена. Като излезох от сцената видах, че много хора също са плакали. За първи път от толкова време ме се случва спектакъл да разчовърка така душата. И за мен спектакълът свършва по-рано. Също така великодушен

е изложелт между Лана Масалитинова и Биолета Минкова - с първите думи те трябва, Морт приглед, Джанев, много е нап-
равил, но някъм неща трябва да пазиат. Никола Динев изпък-
ва силно в този съл пред самия себе си, в този съл на съ-
вестта. Спектакълът води към много размисли, но трябва да
се стегне. И финалните сцени - чудесно ги правят - но са
много и малко уморават. Според мене Лана Масалитинова и
Никола Динев трябва да пият за пипците и гук да сърши
всичко с рева на левя рупа, с този неизпакан пшач, с из-
тръгнали се от гърците и стон. И хората ще се възмуват
зашото това е естествения финал на пиесата. Ванчо Банов
и Ванчо Халачев са мотли да постелат още малко пиесата,
зашото авторът си е автор, а театърът си е театър. После,
Ванчо Халачев се улича малко с тези джупци накрая.

Ванчо Халачев, те са парка на спектакъла. Има ги само на две места
- в началото и в края.

ИВАН ВАНОВ. Парам се, че ни показват на такъв спектакъл, като да
гледаме повече такива неща по сцените. Превоят на Ванчо
Банов е великокопен за разлика от рупин.

~~СПЕКТАКЪЛЪТ~~ СПЕКТАКЪЛЪТ ИЛИ СПЕКТАКЪЛЪТ. И мен също ме възмува спектакълът
с мислите, на които нареджас, с постигнатото си слово и на
първо място с великокопените актьорски сполуки. И най-
малката доня е изпльнена великокопенно. Биолета Минкова
свъртава изключително машабен образ от една малка епизо-
дична роля. Николай Николов също прави образ. Ако има
някакви колебания, то те идват от драматургията. Много
неща са казани в пиесата и гук е дълбочината. За какво е
в същност тя? - Темата за красотата, за живота на чове-
ка, за безсмъртието на живота и за смъртта на отделния

човек. От тук и тукността - полифонично е всичко. Друго
активната намеса на сценографията и архитектурното оформ-
ление - от тук и преназначенето с много театрални ком-
поненти. По време на спектакъла, прехождат от една сцена
към друга, трябва да се изчислят технически, актьорите,
които вече са свършили трябва да замръзнат докато кра-
тът се завърти край и обзаето да чакат да се затъм-
ни. Прекалява се с хореографските сцени - не че те не са
хубави, но те са повече за киното, отколкото за театъра.
Сцените с беленето на платната, летето, което се посреща
в живота с цялата тържественост на слушане са решени чу-
дно, но увержат на ритма на спектакъла. Но аз мисля,
че писателя ще опазва на зрителя, нека един път да се
отиде гърлото и на нашата съвременна публика. Това ще
значи, че нещо къбоко в е засегнато от спектакъла. Аз
съм възбудена и затрогната от постижението на Тана
Масалитинова, чийто материал е богат и по-важен. Вся-
ко нейно повяване трябва да се приема към образа. Но не
съм съгласна с припоказвателния тон на Сава Хашъмов. Био-
лета Минкова е актриса, която винаги се е харесвала, но в
този образ аз и се радвам не само като на чист професио-
налист, но и като на значителна творческа изява. Добре е
намеден образът на Лина. Показвам на добър час на този
спектакъл, само дано се обикне нещата, за да изпъкне тях-
ната монументалност и хармонична сцената с летните при-
лопона е много добре намерена като образ. Сета... ако
става дума за свършения то те трябва да почнат от
момента, в който влиза Дана Дойчева и сдобшава за това
че така кете, за да се завърши темата за безсмъртието

което е кошмо за името на Павел Русу. Другата сцена с ма-
доната и кетето е хубава като апотеоз, но била от рамки-
те на общия спектакъл.
ОТЛИЧНА ДИРЕКЦИЯ. Ние не можем да приемем, че писател е открил
за Народния театър. Тя преоткрива открит вече свят, въ-
вежда ни в познати и от киното неща - като сцената с
загиналия воин. Драматургията е улавяема. Съвременникът
ни търси отговори на неразрешени проблеми, а нейните от-
говори са познати. Артистите в Народния театър са поста-
вени в една своеобразна ситуация, вариация на Нова, кой-
то казат - дайте ми една коза, за да ви опипа всички
животни. Те от нищо нещо правят. Главната заслуга на
спектакъла е актьорския състав и работата на режисьора.
Много ми е приятна в ролята на леля Луца Ганя Касали-
нова. Играта и прозвучава с силата ежа ми не на лебедо-
ва песен - с така внушителна сила, с такава театралност
и мащабност изгражда образа. Нейното изпълнение е кръпен
голям успех за Народния театър, още повече, че той е на
такова ниво. Каква да отдам и дължимото на Никола
Динев - той се спеша и съблъсква с едно зрителско въз-
приятие, изработено от редица молаевски филми, и се чув-
ства, че той го носи на плещите си като бреме. Елиза-
бетните образи на Виолета Лилкова, Банча Лойчева, Николай
Николаев имат да потвърдят мисълта ми за Нова - в тях
ние имаме глобален успех. Това е гъвкав, многоплахов спек-
такъл, решен в духа на една стилизация, която е хубава в
повечето случаи. Британската картина действа като пре-
тен филм, който ни възхищава с багрите си и ни дава и
режисьорът правинно е потърсил такъв начин на извад,

макар че на места кочила го следиността. Дежурният също
така правилино се е ориентирал към компонента сценотра-
фия, заслуга, която не може да се откъсне от моя принос
Наско Велинов и г-р. Дженев, които активно са подпомогна-
ли дежурната. Превози ме един друг проблем. Народният
театър не бива толкова да утъква спектаклите си. За не-
го вече и вил има, че те могат да се гледат само с колел-
клане. Това измества зрителя. Лешително съм против този фи-
нат с бегото, до так вече всичко е казано, но понеже ми
харесва, поне лекцията му трябва да настане. Струва ми се,
че къ спектакълът не бъде добре посрещнат от публиката.
Той има точен адрес към сърцето на зрителя. Въздейства
с едно слово не навсякъде поетично, но навсякъде поине-
сено поетично.

МИЛИНА ДИМБЕВА. Нашият именен разговор се превърна в своеобразно
обяснение на високо професионално ниво. Но действително
ние бързо сме присъствували на толкова професионално
отношение към как претирните въпроси. Лешният ни раз-
говор е съвсем показателен и с това, че той е ларанши
за обяснение сред стотицината публики. Независимо от то-
ва, че сред лешните зрители ние почувме и критически
бележки, свързани главно с финала, преобладаващото мне-
ние е положително. За себе си лично се колебая дали фи-
налите са два или три. Това е въпрос на субективно усеща-
не и преживяване. Взимам новост от думите на Димешики за
дежурето на Народния театър, не за да го оправам, а
за да обясня, че това е първата ни премьера на чужда сце-
на и нейното изграждане се съпровождаше с недоволни
тръпности. Искам да развия и една друга своя мисъл. Спек-

такълът на Народния театър не е успех поради това, че режисьорът е талантив и актьорите са блестящи, а е успех, извоюван в етап на ненормални условия на работа. Творческият ръст на нашия колектив прекрачи всички трудности. Нашите ежедневници трябва да помислят за сродни рубрики като на сп. "Театър" и "Народна култура" за профили и портрети на театрални творци, защото как иначе може да бъде отразен художественият факт по отношението на режисурата на днешния спектакъл. Ние днес присъствувахме на категоричната изява на самостоятелния творчески почерк на Енчо Халачев, на утвърждаването на неговата самоличност, нещо, което не срещаме всеки ден, и то в една не много благоприятна драматургия. И най-хубавото в неговата режисура е това, че той е силен в проучването на човешкото съзнание. И това е нещо, което достига до зрителя чрез ярките средства на сценичната художественост. Изпълнителите на централните роли - Никола Динев и Таня Масалитинова показаха нови, неполюзирани страни от своето професионално майсторство. При тях няма и намек от напомняне за предишни роли. Има нови моменти само, които те са изтръгнали от творческите си личности. И успоредно с тях не може да не се прояви заслужен интерес към артисти като Виолета Минкова, Ванча Дойчева, Николай Николаев, Сава Хашъмов - всички те показват умение, но и развитие. Апелирам още веднъж към точен критерий за всички обстоятелства, в които се създава този спектакъл.

ЕНЧО ХАЛАЧЕВ. Благодаря на всички участващи, които честно и откровенно изказаха мненията си. Вие днес бяхте първи зрители и то едвам на второто цялостно завъртване на спектакъла.

По-голямата част от вашите бележки са верни. Сега, когато имах възможността да гледам спектакъла от зрителната зала, виждам, че сте прави за сбиванията между преходите на отделните сцени, а смените се отразяват и върху ритъма на сценическото действие. Вън от това, отразява се и смущението от първи допир с публиката. Приемам много от бележките на Цолов. Спектакълът трябва да се дооформим и той ще расте след премиерата. Това, което видяхте днес е най-ниската точка, по отношение на ритъма и по отношение на актьорската монолитност. По повод на фолклорните моменти. Аз мисля, че все повече се налага синтетичния театър. Винаги съм имал интерес към народното зрелищно изкуство и мога да кажа, че това е и моя тема. Решително обаче отхвърлям каквото е да е влияние на филмите на Параджану върху спектакъла. В разговор, който имах с автора, аз изложих мнението си, че обрядите са необходими за драматургия от този тип. За театъра е важен ъгала на виждане на пиесата, а думите в нея са от автора.

Оригиналността на спектакъла е в това как ще бъде направена пиесата. Ако в спектакъла има нещо, което не е органично, то иде от някои недовършени моменти, а не от гледната отправна точка. За мен в този спектакъл не хореографията и даже не обрядите са важни, а само движението от векове на душевността на човека към утрешния ден. Затова аз не съм търсил изявата на един чист фолклор, просто за красота във визуално отношение. Авторът подкрепя това мое решение. Може би дозировката е малко нарушена, но принципно решение е верно. В пиесата отсъстват ярките сблъсъци, тя е обърната към душевността на

човека. Пиесата не е подчинена на класическите единства на драмата. Доста теми се преплитат в нея. Но в това уж ежедневиe, в тази проза се разкрива красотата на нашето социалистическо съвремие. В това отношение всички изпълнители, тяхната всеотдайност, тяхното човешко присъствие обогатиха пиесата. Вие всъщност гледахте една лоша репетиция, би ми се искало да ~~кляхте~~ гледате десетия спектакъл на "Птиците" и след това пак да поговорим на чашка коняк.

ТАНЯ МАСАЛИТИНОВА. Наверно всички бележки са верни. Не мога да съдя цялостно за спектакъла. Искам само да споделя как аз търсих за себе си ритуала. Бях с дъщеря ми на едно опело и трябва да ви кажа, че ние артистите сме ужасни хора, защото все си купуваме неща от хората. Опелото го водеше един стар свещеник - много талантлив артист - изрецитира като един Ив Монтан молитвата си. Този човек с много талант, с много смисъл, с великолепна тоналност доведе съдържанието на молитвата си до опечалените. Удивително нещо - аз плаках на смъртта на съвършено непознат за мене човек. Има нещо в живота на народа и човека, което създава тези ритуали, те влизат в живота на нашето общество като мигове, в които човек се откъсва от ежедневието си, за да потърси смисъла на много съдбовни неща в живота си. И вероятно това е, което е търсил този автор, този много талантлив автор. Тази пиеса има истинска душевност, тя е трудна с това свое съчетание на съвременното, ежедневието с ритуалното. Ние я правихме в такива трудни условия - и просто се чудя на Енчо как издържа. Мисля, че днешната генерална репетиция не беше съвсем на ниво, но тези неща

с време ще улегнат и завъртането на картините ще е като продължението на живота. Добре, че има пиеси, които хващат за сърцето.

СТЕРКА ЛИНКОВА. Великолепна е музиката на Кюркчийски - за мен това е много голяма сполука.

НИКОЛА ДИНЕВ. Искам първо да кажа, че срещата ни е твърде сърдечна, което може би се дължи на отсъствието на висшата власт, която дава протоколен тон. Проблемът на нашия театър, който два сезона ще бъде без своя сцена ме вълнува. Но ако има неща, които ние преодоляваме с много труд, то това се изкупва със срещи като днешната. Вие пипнахте сърцата ни, а такива срещи са рядко. Театърът е една трансмисия между автора и зрителя...

АЛЕКСАНДЪР ГЕТМАН. Трябва да се извиня на присъстващите, но имах заседание в Комитета по приемането на план-програмата.

НИКОЛА ДИНЕВ. Само да се довърши мисълта. С този спектакъл ние доказваме, че съществуваме и продължаваме да съществуваме като национален театър.

АЛЕКСАНДЪР ГЕТМАН. "Птиците на нашата младост" е поставена от Малтий театър и Театърът на Съветската армия в Москва. Поставихме я и ние. Обещавам ви, че няма да се отметна от думите си и ще пратя някои критики от КИК в Москва, после да видят и нашия спектакъл и дакажат честно къде е по-хубаво поставена пиесата.

ВИОЛЕТА МИНКОВА. Благодаря на всички участващи в днешния ни разговор, той ще е полезен за нашата работа, която ще продължи и след премиерата. Уверена съм, че нашият спектакъл ще расте. Когато прочетох пиесата много я харесах като материал, но се уплаших от трудността ѝ за поставяне.

Сега ще ви кажа една тайна. Точно преди съвета Вичо Халачев ми каза, че независимо от малкото време, което ми остава, трябва да направя ролята си точно наопаки - в смисъл в по-философски обобщен план. Търсенето до последния момент не секна по линия на философското обобщение, за да изведем образите до мащабност. Задачата беше да чистим нещата от бит. Сега ще ви кажа една смешка. Връщам се в къщи и се притеснявам, че трябва да променя много неща, а времето е малко. И мъжът ми ме пита - "Добре де какво трябва да правиш сега?". И тогава аз ядосано му казах с две думи: "До сега съм играла като Асен Миланов, а сега трябва да играя като Андрей Чапразов". /Смях/.

АЛЕКСАНДЪР ГЕТМАН. Искам да ви кажа сега някои неща извън пиесата и спектакъла. Предстои на художественият съвет в театъра да приеме една идейно-художествена концепция за репертоара и продукцията и да изработи точен план-програма до влизането на театъра и новото отремантирано здание. Взето е решение някои от столичните театри да имат по втори сцени в близкия окръг. Такава сцена ще има и Народния театър, извън трите софийски сцени, на които играе. Освен това сме задействували изработването на три-четири годишен план за международните гостувания на Народния театър - за Москва, страните с народна демокрация, Париж. В момента сме в преговори с Югославия за размяна на театри на реципрочни начала. Планира се гостуването на Младия парижки театър, срещу което нашият театър ще играе в Париж. Имаме и други конкретни предложения. Народният театър ще има участени пътувания в софийски окръг и страната след 15-18 май 73 год. Подробната план-програ-

ще обхваща три етапа от работата на театъра до прерязването на лентата на отремонтираното здание. Предполагам че до десетина дена, когато бъдем готови, ще можем да се срещнем отново със столичните журналисти и подробно ще ви посветим в нашата бъдеща работа.

БЕЛЕЖКИТЕ ВОДИ: *А. Каракостова*

/А. Каракостова, драматург/